تازه‌های اقتصاد
یک‌شنبه ۷ تیر ۱۴۰۵ شماره

ایران در میان ۱۰ صندوق برتر جهان در حوزه طلا

(صفحه ۳)

۲ میلیارد دلار ارز تخصیصی سهم کدام صنایع می‌شود؟

(صفحه ۲)

دلالان تحریم بزرگترین بازندگان توافق

معصومه آقاپور علیشاهی، مشاور رئیس‌جمهور در امور اقتصادی معتقد است اقتصاد مقاومتی توانست کشور را در برابر فشارهای خارجی حفظ کند، اما شرایط امروز نیازمند عبور از این مرحله و حرکت به سمت رشد، سرمایه‌گذاری و تعامل بیشتر با اقتصاد جهانی است. آقاپورعلیشاهی با اشاره به تغییر ترکیب جمعیتی کشور تأکید می‌کند که حدود ۲۰ میلیون نفر از جمعیت ایران را نسل زد و آلفا تشکیل می‌دهند؛ نسلی که مطالبات متفاوتی در حوزه اقتصاد، فناوری، شفافیت، نوآوری و ثروت‌آفرینی دارد و ادامه تحریم‌ها با نیازها و انتظارات این نسل سازگار نیست. به اعتقاد او، رفع تحریم‌ها علاوه بر افزایش ظرفیت‌های اقتصادی کشور، زمینه حذف رانت و محدود شدن فعالیت دلالان تحریم را نیز فراهم می‌کند.

- مهم‌ترین دستاورد اقتصادی دولت چهاردهم، فراهم شدن امکان فروش آزاد نفت و فرآورده‌های نفتی ایران و گسترش بازارهای صادراتی است
- با رفع تحریم‌ها، نخستین گروهی که منافع خود را از دست می‌دهد، دلالان تحریم هستند و افزایش شفافیت، فضای فعالیت آنها را محدود می‌کند

یادداشت روز

اقتصاد میدان اصلی قدرت در قرن بیست‌ویکم

امید قاسمی‌پور
پژوهشگر اقتصادی

در جهان امروز، کشورها فقط با امکانات نظامی، جمعیت، وسعت سرزمین یا ذخایر طبیعی سنجیده نمی‌شوند؛ بلکه معیار قدرت در قرن بیست‌ویکم تغییر کرده است. کشوری قدرتمندتر است که بیشتر تولید می‌کند، بیشتر می‌آموزد، فناوری می‌سازد، سرمایه جذب می‌کند، نیروی انسانی توانمند دارد، در بازارهای جهانی حضور دارد و دیگران برای کالا، خدمات، فناوری، سرمایه، مسیرهای تجاری یا زیرساخت‌های مالی به آن نیاز پیدا می‌کنند.

این تغییر به معنای کم‌اهمیت شدن امنیت، جغرافیا یا قدرت نظامی نیست. هیچ کشوری بدون امنیت نمی‌تواند توسعه پایدار داشته باشد. اما واقعیت جدید این است که قدرت نظامی بدون پشتوانه اقتصادی، در بلندمدت فرسوده می‌شود. کشوری که تولید ثروت نکند، فناوری نسازد، صادرات رقابتی نداشته باشد و در شبکه‌های جهانی دانش و تولید جایگاهی پیدا نکند، حتی اگر در ظاهر اثرگذار باشد، در نهایت با محدودیت منابع روبه‌رو خواهد شد.

در واقع در دنیای امروز، اقتصاد پشتوانه قدرت است و به همین دلیل، میدان رقابت کشورها تغییر کرده است.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

۲۱ همت سود به حساب ۷ میلیون سهام‌دار واریز شد

وزیر ارتباطات: اختلال در بانک‌ها ربطی به اینترنت بین‌المللی ندارد

اعلام فهرست جدید کالاهای مشمول ترخیص درصدی

اصلاحیه «آیین‌نامه پذیرش اوراق گام در دستگاه‌های اجرایی» ابلاغ شد

به دنبال انتشار خبر تخصیص دو میلیارد دلار برای صنعت مطرح شد

۲ میلیارد دلار ارز تخصیصی، سهم کدام صنایع می‌شود؟

عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی طی روزهای گذشته نوید تامین و تخصیص ارز برای صنایع را داده و چنین اعلام کرده بود که از شنبه (۶ تیر ماه) تغییر محسوسی در تخصیص و تامین ارز صنعت ایجاد شده و در اولین مرحله دو میلیارد دلار تامین ارز خواهد شد. این اظهارات در شرایطی صورت گرفته که در ماه‌های گذشته به واسطه شرایط تحمیل شده به کشور، روند تخصیص ارز به بخش‌های مختلف با حساسیت‌های مضاعفی دنبال شده و علی الاصول به نوعی، حالت انقباضی داشته است. حال به گفته همتی با رفع محدودیت صادرات نفتی در چارچوب معافیت اخیر و بهبود امکان دسترسی به منابع ارزی، دست بانک مرکزی برای افزایش معنادار تخصیص و تأمین ارز بازتر شده است. بر همین اساس، بانک مرکزی بخشی از ذخایر ارزی تقویت‌شده در ماه‌های اخیر را روانه چرخه تأمین ارز خواهد کرد.

> با رفع محدودیت صادرات نفتی در چارچوب معافیت اخیر و بهبود امکان دسترسی به منابع ارزی، دست بانک مرکزی برای افزایش معنادار تخصیص و تأمین ارز بازتر شده است

واقعیت آن است که طی سال‌های اخیر، بسیاری از مسئولان اقتصادی و پولی کشور بر این نکته تأکید کرده‌اند که محدودیت منابع ارزی، امکان حمایت یکسان از همه بخش‌های اقتصادی را کاهش داده و ضرورت اولویت‌بندی در تخصیص منابع را افزایش داده است.

در چنین فضایی، هدایت تسهیلات و حمایت‌های مالی به سمت صنایعی که توان ایجاد درآمد ارزی و بازگشت سریع ارز به چرخه اقتصاد را دارند، به یکی از راهبردهای مهم سیاست‌گذاری اقتصادی تبدیل شده است. اما در شرایط پساجنگی این سئوال ایجاد می‌شود که آیا همچنان اولویت‌ها به مانند همیشه است؟

عبدالوهاب سهل‌آبادی، رئیس خانه صنعت، معدن و تجارت کشور در گفتگو با تازه‌های اقتصاد، در این باره اظهار کرد: طبق اظهارات صورت گرفته به نظر می‌رسد صنایعی که برای تامین مواد اولیه مورد نیاز خود احتیاج به ارز دارند در اولویت قرار گرفته‌اند.

از ثبات ارزی و مهار تورم تا دیپلماسی اقتصادی و جذب سرمایه

بعد از جنگ، نوبت اقتصاد است

پایان جنگ یا ورود به فضای توافق، لزوماً به معنای پایان چالش‌ها نیست. در بسیاری از کشورها، دشوارترین تصمیم‌ها نه در دوران بحران بلکه در مرحله پس از آن و در مسیر بازسازی اتخاذ شده‌اند؛ جایی که سیاست‌های پولی، مالی، تجاری و ارزی باید در کنار یکدیگر و در قالب یک نقشه راه هماهنگ عمل کنند. در چنین شرایطی، حفظ ثبات اقتصادی، کنترل تورم، بازگرداندن اعتماد به فضای کسب‌وکار، مدیریت انتظارات و فراهم‌کردن بستر لازم برای جذب سرمایه و بازسازی، به اولویت‌های اصلی سیاست‌گذاران تبدیل می‌شود.

اقتصاد پساجنگ بیش از آنکه نیازمند تصمیم‌های مقطعی باشد، به هماهنگی میان نهادهای تصمیم‌گیر و حرکت در یک مسیر مشترک نیاز دارد؛ موضوعی که می‌تواند بر روند بازگشت اقتصاد به مسیر رشد و ثبات اثر تعیین‌کننده‌ای داشته باشد. در همین راستا، کارشناسان اقتصادی بر ضرورت تدوین راهبردهای مشخص برای مواجهه با شرایط جدید تاکید دارند؛ راهبردهایی که از اصلاحات ساختاری و تعاملات بین‌المللی تا بازتعریف مسیر تجارت و حمایت از تولید داخلی را در بر می‌گیرد.

حیدر مستخدمین حسینی، معاون اسبق وزیر اقتصاد و بانک مرکزی در گفتگوی با تازه‌های اقتصاد، با اشاره به شرایط ویژه کشور و وضعیت تورم به ارائه نسخه ضدتورمی مخصوص شرایط جنگی و آتش‌بس شکننده پرداخت و گفت: در شرایط شبه‌جنگی، کنترل تورم فقط یک مسئله اقتصادی نیست؛ بلکه ترکیبی از مدیریت امنیتی، روانی، ارزی، بودجه‌ای و دیپلماسی محسوب می‌شود. مهم‌ترین اصل در بحران، اعتماد عمومی است که از ذخایر ارزی هم مهم‌تر می‌شود.

معاون اسبق بانک مرکزی خاطرنشان کرد: در چنین شرایطی تثبیت بازار ارز باید مهم‌ترین اولویت فوری دولت باید باشد. در اقتصاد ایران، دلار «لنگر روانی تورم» است. در شرایط جنگی مردم به ریال بی‌اعتماد می‌شوند و تقاضای احتیاطی دلار بالا می‌رود و بر همین اساس انتظارات تورمی منفجر می‌شود.

وی ادامه داد: در این وضعیت اقدامات ضروری از جمله تشکیل «اتاق فرمان ارزی»، جلوگیری از شوک ارزی ناگهانی و اولویت‌بندی تخصیص ارز، کانون اصلی سیاست‌گذاری اقتصادی خواهد بود. در این میان برای تشکیل «اتاق فرمان ارزی» نیاز به مرکز واحد تصمیم‌گیری است. بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت نفت، گمرک، نهادهای امنیتی و تجارت خارجی، همه باید هماهنگ عمل کنند. معاون اسبق بانک مرکزی همچنین اظهار کرد: در بحث جلوگیری از شوک ارزی ناگهانی نیز باید توجه داشت در شرایط جنگی ارز نباید کاملاً رها شود، اما سرکوب مصنوعی هم خطرناک است. راه درست آن است که شناورِ مدیریت‌شده با مداخله هوشمند؛ نوسانات شدید مهار شود، اما نرخ غیرواقعی هم تحمیل نشود.

مرور رشد دسترسی به اینترنت در ۱۸ سال و افت ناگهانی در طول جنگ و پس از جنگ

صعود و سقوط تعداد مشترکان و سرعت اینترنت

در ۱۸ سال گذشته میزان دسترسی افراد به اینترنت فراگیر شده به گونه‌ای که آمارها ضریب نفوذ دسترسی خانوارها به اینترنت در محل سکونت را تا ۷۹.۵ درصد در سال ۱۴۰۰ تخمین زده‌اند. حال آنکه در سال ۱۳۸۷ این ضریب فقط ۱۸.۲ درصد بود. اما به موازات افزایش سطح دسترسی به اینترنت، سرعت اینترنت افزایش پیدا نکرده است.

در بین ۱۵۴ کشور جهان ایران در سرعت اینترنت ثابت، رتبه ۱۴۲ و در سرعت اینترنت سیار، رتبه ۷۵ را داراست. این آمار مربوط به آخرین محاسبات اعلامی در تابستان سال ۱۴۰۴ است. با توجه به محدود شدن دسترسی‌ها در ماه‌های جنگ و پس از آن، بدیهی است که رتبه ایران در محاسبات جدید به سطح نازل‌تری افت خواهد کرد.

تغییر قواعد بازی در بازار وام خرد

رتبه اعتباری؛ هویت جدید شما در دنیای فین‌تک

دوران بوروکراسی‌های پیچیده، کپی سند و جست‌وجو به دنبال ضامن کارمند برای دریافت یک وام خرد به پایان خود نزدیک می‌شود. با ظهور فین‌تک‌ها و پلتفرم‌های لندتک، فرآیند چندماهه دریافت وام به چند دقیقه کاهش یافته است. در این اکوسیستم جدید، یک دارایی نامشهود، اما حیاتی به نام «رتبه اعتباری» Credit Score جایگزین تمام وثایق سنتی شده و اصلی‌ترین متر سنجش مشتریان است به طوری که امروزه کارنامه مالی هر فرد، هویت او را تعیین می‌کند.

در بانکداری سنتی، افراد فاقد دارایی ثابت یا فیش حقوقی، عملاً از چرخه دریافت تسهیلات حذف می‌شدند. فین‌تک‌ها برای حل این چالش، «اعتبارسنجی جایگزین» را معرفی کردند. این پلتفرم‌ها با استفاده از هوش مصنوعی و تحلیل کلان‌داده‌ها، رفتار روزمره کاربر مانند پرداخت قبوض، خوش‌حسابی در کیف‌پول‌ها و تاریخچه خرید آنلاین او را پایش می‌کنند. این رویکرد، شخصیت مالی فرد را شفاف می‌سازد.

به گفته هومن امینی، مدیرعامل دیجی‌پی، در بانکداری سنتی تمرکز اصلی روی تمکن مالی و دارایی‌های فیزیکی فرد است، اما در فضای فین‌تک ملاک اصلی ارزیابی، «تعهد» افراد است. وی رتبه اعتباری را ویترین خوش‌حسابی کاربران می‌داند که به پلتفرم‌ها اجازه می‌دهد بدون نیاز به بوروکراسی‌های پیچیده و قدیمی، به مشتریان اعتماد کنند.

به گفته فعالان این حوزه، رتبه اعتباری در فضای فین‌تک یک عدد تزئینی نیست، بلکه اهرمی پویاست. کاربری که رتبه عالی داشته باشد، وام خود را کاملاً خودکار و در کمتر از چند دقیقه دریافت می‌کند. علاوه بر سرعت، سقف اعتبار تخصیصی نیز پله‌پله با اثبات خوش‌حسابی افزایش می‌یابد و پلتفرم‌ها برای کاربران خوش‌حساب، نرخ کارمزد کمتر یا شرایط بازپرداخت منعطف‌تری در نظر می‌گیرند.

ایران در میان ۱۰ صندوق برتر جهان در حوزه طلا

رامین ربیعی، مدیرعامل گروه مالی فیروزه، در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد اظهار کرد: سازمان بورس از گذشته و از طریق بورس کالا حضور فعالی در بازار طلا داشته و طی سال‌های اخیر ابزارهای متنوعی را در حوزه طلا طراحی و راه‌اندازی کرده است.

وی افزود: هلدینگ‌های مالی، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، کارگزاری‌ها و سایر نهادهای مالی سال‌هاست که در بازار طلا فعالیت دارند و با راه‌اندازی صندوق‌های طلا و سایر ابزارهای سرمایه‌گذاری، نقش مهمی در توسعه این بازار ایفا کرده‌اند. همچنین بسیاری از این نهادها بخشی از سرمایه‌گذاری‌های خود را به طلا اختصاص داده‌اند و همچنان در حال توسعه ابزارهای جدید در این حوزه هستند.

> برخی فعالان بازار سرمایه در گذشته ظرفیت این بازار را کمتر از واقعیت ارزیابی می‌کردند، اما امروز بیش از ۴ میلیارد دلار سرمایه در صندوق‌های طلا متمرکز شده است

مدیرعامل گروه مالی فیروزه با اشاره به نقش نهاد ناظر در توسعه بازار طلا تصریح کرد: هر نهادی که مسئولیت تنظیم‌گری این بازار را برعهده دارد، باید از توسعه آن حمایت کند و زمینه راه‌اندازی ابزارهای جدید را فراهم سازد.

ربیعی یکی از مهم‌ترین چالش‌های بازار طلا را نبود شفافیت کافی و برخی ابهامات قانونی دانست و گفت: چه سازمان بورس و چه بانک مرکزی متولی این حوزه باشند، باید در جهت افزایش شفافیت و ارتقای چارچوب‌های قانونی گام بردارند. افزایش شفافیت به نفع مردم، سرمایه‌گذاران و حتی خود نهاد ناظر خواهد بود.

مدیرعامل گروه مالی فیروزه با اشاره به ظرفیت‌های موجود در بازار سرمایه اظهار کرد: زیرساخت‌های لازم برای انجام انواع معاملات طلا و ابزارهای مبتنی بر آن در بورس کالا فراهم شده است. همین موضوع باعث شده استقبال سرمایه‌گذاران از این ابزارها افزایش یابد و بازار سرمایه بتواند نقش مؤثری در ساماندهی سرمایه‌گذاری در حوزه طلا ایفا کند.

ربیعی با اشاره به استقبال سرمایه‌گذاران از صندوق‌های طلا گفت: برخی فعالان بازار سرمایه در گذشته ظرفیت این بازار را کمتر از واقعیت ارزیابی می‌کردند، اما امروز بیش از ۴ میلیارد دلار سرمایه در صندوق‌های طلا متمرکز شده است. همچنین بزرگ‌ترین صندوق طلای ایران از نظر اندازه دارایی در میان ۱۰ صندوق برتر جهان قرار دارد که نشان‌دهنده استقبال گسترده سرمایه‌گذاران از ابزارهای مالی مبتنی بر طلا است.

چرخه معیوب بانک مرکزی آمریکا اصلاح می‌شود؟

رویکرد جدید «وارش» زیر ذره‌بین

بیل دادلی، رئیس پیشین بانک فدرال رزرو نیویورک و ستون‌نویس بلومبرگ، در یادداشتی نوشت: رئیس جدید بانک مرکزی آمریکا، کوین وارش، در حال بازتعریف شیوه مدیریت سیاست پولی است. این بازنگری شاید قابل توجیه باشد؛ به‌ویژه پس از آنکه بانک مرکزی آمریکا بیش از پنج سال نتوانست به هدف تورمی ۲ درصدی خود دست یابد. با این حال، این تغییرات به احتیاطی بسیار بیشتر از آنچه تاکنون وارش نشان داده نیاز دارد.

به‌طور مشخص، ابهام‌آفرینی عمدی درباره «تابع واکنش» سیاست پولی ــ یعنی نحوه احتمالی تغییر نرخ‌های بهره در پاسخ به دگرگونی‌های اقتصادی ــ می‌تواند اثربخشی بانک مرکزی را تضعیف کرده و دستیابی به هدف اعلام‌شده ثبات قیمت‌ها را دشوارتر کند. در مقابل، ساده‌سازی بیانیه سیاست پولی کمیته بازار آزاد اقدامی مثبت و منطقی است. این بیانیه در طول زمان به متنی طولانی و پیچیده تبدیل شده بود؛ موضوعی که تا حدی به حساسیت بیش از حد بازارها نسبت به هرگونه تغییر در آن بازمی‌گشت.

بانک‌های مرکزی در مسیر طلایی

کاهش تمرکز بر دلار شتاب گرفت

براساس نظرسنجی سال جاری شورای جهانی طلا، بانک‌های مرکزی در ماه‌های آینده قصد دارند سهم طلا را در ذخایر خود افزایش دهند؛ در حالی که انتظار می‌رود سهم دلار در ذخایر ارزی جهان طی سال‌های آینده کاهش یابد.

نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد ۸۹ درصد بانک‌های مرکزی شرکت‌کننده انتظار دارند ذخایر رسمی طلای جهان طی ۱۲ ماه آینده افزایش یابد. همچنین رکورد ۴۵ درصد از پاسخ‌دهندگان اعلام کرده‌اند که خودشان نیز قصد افزایش ذخایر طلا را دارند. در مقابل، ۷۴ درصد معتقدند سهم دلار در ذخایر جهانی طی پنج سال آینده کاهش خواهد یافت.

این انتظارات در شرایطی شکل گرفته که احتمال افزایش نرخ بهره از سوی بانک مرکزی آمریکا و بانک مرکزی اروپا در سال جاری مطرح است و پس از اعلام چارچوب توافق پایان جنگ ایران، فضای ریسک‌پذیری در بازارها تغییر کرده است. در عین حال، بانک‌های مرکزی، به‌ویژه در اقتصادهای نوظهور، بیش از گذشته به دنبال متنوع‌سازی ذخایر و کاهش وابستگی به دلار هستند.

ژاپن در آستانه دور تازه افزایش نرخ بهره

بانک ملی قطر پیش‌بینی کرد بانک مرکزی ژاپن با تداوم فشارهای تورمی و رشد دستمزدها، روند افزایش نرخ بهره را ادامه دهد.

بانک ملی قطر (QNB) پیش‌بینی کرد بانک مرکزی ژاپن در فصل‌های آینده به روند انقباض سیاست پولی خود ادامه دهد؛ زیرا فشارهای تورمی همچنان پابرجاست و انتظارات تورمی نیز رو به افزایش است.

این در حالی است که سیاست‌گذاران پولی ژاپن همزمان با شوک‌های خارجی و نوسانات نرخ ارز با چالش‌های فزاینده‌ای روبه‌رو هستند.

این بانک در گزارش هفتگی خود اعلام کرد سطح فعلی نرخ بهره همچنان نزدیک به کف دامنه نرخ بهره خنثی قرار دارد؛ موضوعی که نشان می‌دهد شرایط پولی هنوز از فعالیت‌های اقتصادی حمایت می‌کند.

در مقابل، برآوردهای بازارهای مالی و تحلیلگران از ادامه روند تدریجی افزایش نرخ بهره حکایت دارد؛ به‌گونه‌ای که نرخ بهره در میان‌مدت ممکن است به حدود ۱.۵ درصد برسد، زیرا توازن ریسک‌ها همچنان به سمت سیاست‌های انقباضی متمایل است.

بر اساس این گزارش، بانک مرکزی ژاپن در ۱۶ ژوئن ۲۰۲۶ نرخ بهره پایه را ۰.۲۵ واحد درصد افزایش داد و به یک درصد رساند؛ بالاترین سطح از سال ۱۹۹۵ تاکنون. این اقدام نشان‌دهنده ادامه فاصله گرفتن تدریجی این کشور از سیاست‌های پولی فوق‌العاده انبساطی است که طی سه دهه گذشته بر اقتصاد ژاپن حاکم بود.

بانک ملی قطر یادآور شد این تصمیم در ادامه روند عادی‌سازی سیاست پولی اتخاذ شده که از ابتدای سال ۲۰۲۴ و با پایان دادن به سیاست نرخ بهره منفی آغاز شد و اکنون توجه بازارها به میزان تداوم این روند در آینده معطوف شده است.

ویدیو

